

Henk Scholte over de Groninger taal en volksmuziek

„Gronings gaat verloren”

meestal in het Gronings”. Verder noemt Scholte als groot voordeel van een streektaal dat het veel meer ruimte biedt voor experiment, binnen een streektaal is nog veel onontgonnen gebied. Daarbij komt, vindt Scholte, dat een streektaal vaak veel krachtiger is, hij illustreert dit met een citaat van Ede Staal: „As vaaier woorden die niks meer zeggen, het 't och gain zin 't oet te leggen”. Lachend: „In zo'n citaat zit toch alles?”

AANDACHT

Toch noemt Henk zichzelf geen taalpurist: „Iedereen moet zelf weten wat hij spreekt. Voor mij is dit voornamelijk Gronings, maar als ik in Limburg was geboren, dan sprak ik Limburgs. Het maakt niet uit waar je woont, maar je moet interesse hebben voor de plek waar je leeft”. Veel scholen beginnen weer meer aandacht te besteden aan het Gronings. Volgens Scholte vinden de „mensen van buitenaf” het leuk en interessant, vooral de autochtonen hebben hier wat weerstand tegen. „Vroeger moest je het dialect afleren, nu moet je het opeens weer spreken”. Toch denkt Henk dat als men bewust met de streektaal omgaat hetgeen invloed heeft te hebben op het Nederlands.

„Het Gronings gaat kapot, verloren, is een uitspraak die

je vaak hoort”, vertelt Scholte, „Maar àch dat zeiden ze honderd jaar geleden ook”. Onlangs is Radio Noord begonnen met een cursus Gronings. Zo'n duizend mensen hebben zich aangemeld voor een cursuspakket, de belangstelling lijkt op te leven. Scholte: „In de jaren '50 is er ook zo'n hoos geweest, daarna was het een aflopende zaak”. Zelf vindt hij deze opleving erg positief: „Wat mij vooral fascineert aan de streektaal is dat het niet bij de grens ophoudt. In bijvoorbeeld Oost-Friesland, en zelfs in het zuidelijkste puntje van Denemarken, kunnen ze de liedjes van Törf uitstekend verstaan”. Scholte zoekt in zijn „bibliotheek” een tijdschrift op, waarin een artikel van professor Top. Top schrijft dat we in een tijd leven waarin we gedreven worden naar het internationaal denken. Hierdoor ontstaat de behoefte om het verlies van identiteit tegen te gaan. De opleving van de belangstelling voor de streektaal is hieruit te verklaren, iedere regio kan door, onder andere, de taal zijn eigen gezicht laten profileren, aldus Henk Scholte via Top.

MUZIEK

Ongeveer 12½ jaar geleden begon Henk Scholte met de muziekgroep Törf. Törf schrijft en speelt vooral Groninger volksmuziek. Lachend

herinnert Henk zich dat hij in het verleden nog eens met een bandrecorder de provincie ingetrokken is, om van oudere mensen volksliedjes te verzamelen. „In volksliedjes vind je een mengmoes van allerlei stijlen. Je hebt wat jazzy-muziek, de country-stijl en Lianne Abeln zingt bijvoorbeeld chansons”. Deze verschillen maken de volksmuziek extra interessant, vindt Scholte. Vroeger speelde hij met zijn groep veel op festivals, tegenwoordig meer op koffie-concerten of Grunneger avonden: „Als je met liedjes bezig bent, vervalt je al gauw tot „muzikaal behang”, ik ben nu wat kieskeuriger geworden”. De volksmuziek noemt hij „simpel van stijl” maar ook „eerlijke muziek”: „Je hebt geen afstand tot het publiek, je staat er midden in”. Zelf is Scholte begonnen met muziek, maar daardoor werd ook zijn belangstelling gewekt voor de Groningse literatuur en poëzie. Hij ziet deze ontwikkeling bij veel mensen: „Iets in muziek verpakt is makkelijker toegankelijk. Het lied is vaak de eerste kennismaking, daarna gaat men eens een boek in het Gronings pakken”. Scholte zou men een pionier in de Grunneger taal kunnen noemen, Törf en Lianne Abeln waren de eersten die een lp in het Gronings maakten. Op het moment is Henk Scholte

bezig te onderzoeken waar ons (Groninger) volkslied „Van Lauwerszee tot Dollartou” vandaan komt; alle historische achtergronden.

TREFFEN

Het komend weekend, van 24 tot en met 26 april, organiseert de groep Törf samen met de „Stichting 't Grunneger laid” een muzikaal treffen in „Het Zielhoes” in Noordpolderzijk. De nadruk wordt tijdens dit treffen gelegd op de regionale muziek. Grappig is dat, wat betreft liedjes in de streektaal, Groningen boven aan de lijst staat. Maar ook zullen er muzikanten uit het buitenland (Zweden en Ost Friesland onder andere) naar de polder komen. „Allen zijn „bands zonder stekkers”, er wordt dus akoestische muziek gespeeld”, vertelt Scholte. Het idee om eens zo'n treffen in het Noorden te organiseren bestond al lang. Henk: „Ik moest voor een treffen soms 6.000 kilometer rijden, daarom vind ik dat ook hier weleens zoiets georganiseerd kan worden”. Scholte heeft toen zijn adresbestand omgekeerd en uitnodigingen verstuurd. Tijdens dit weekend organiseert Henk een workshop zeelieder: „Noordpolderzijk ligt immers onder de dijk”. Over het aantal muzikanten die zullen komen kan hij nog niets met zekerheid zeggen: „Maar als er veel zullen ko-

● Henk Scholte, streektaalpromotor.

men zal niemand last van bu-rengerucht hebben”. Lachend: „Dat is in Noordpolderzijk onmogelijk”. Voor de mensen die de muzikanten willen zien en beluisteren is er zaterdagavond vanaf half negen een open podium, waar iedereen welkom is. Scholte afsluitend over volksliederen: „Veelal is de associatie in de trant van „En de boer ploegde voort”, wij ma-

ken liedjes over wat op dit moment leeft bij de mensen. Groningers zijn ook mensen die achter de computer zitten en naar de disco gaan”. Hieronder een couplet van een lied van de groep Törf: Kinst doe mie de lucht verkopen, dii doar deur dien vingers gaat. Gainain kin dat kopen, gainain kin dat doun. De lucht is van ons aal, de lucht is van ons aal.